

Hoera we hebben een architectuur!

Gedachten over beheersaspecten met betrekking tot een architectuur.

Dave van Gelder

Cap Gemini Ernst & Young

Inleiding

Zoals zo vaak wordt ook ten aanzien van architectuur vooral gepraat over het creëren van architectuur. Maar ook architectuur wordt gemaakt om te gebruiken. Dus ook architectuur moet beheerd worden, om zeker te zijn dat het tijdens het gebruik aan de eisen blijft voldoen. In dit paper heb ik mijn visie op het beheer van architectuur weer gegeven.

Beheer is enerzijds afhankelijk van het te beheren object en anderzijds van het doel dat men met het object wil bereiken. Daarom behandel ik hier eerst wat ik onder architectuur versta. Daarna behandel ik de gebruiksdoelen van architectuur. Vervolgens geef ik per gebruiksdoel aan wat naar mijn mening richting gevend moet zijn bij de invulling van het beheer. Daarna volgen mijn conclusies.

Wat is architectuur

Onder architectuur versta ik hier niet structurering op één bepaald inrichtingsaspect, zoals hardware kastjes of van programmatuur verlangde functionaliteit (soms aangeduid met applicatie architectuur). Ik versta onder architectuur het ontwerp van een inrichting rekening houdend met alle inrichtingsaspecten en alle omgevingsfactoren. Zo versta ik onder een applicatie architectuur een ontwerp waarin weergegeven is hoe de groepering van functionaliteit leidt tot implementeerbare eenheid, hoe die eenheden zich verhouden tot de technische infrastructuur waarop ze geïmplementeerd worden, op welke wijze die eenheden gerelateerd zijn aan het gebruik van die eenheden binnen bedrijfsprocessen, enz.

Gebruiksdoelen van architectuur

Het gebruiksdoel bepaalt mede hoe de architectuur beheerd moet worden. Daarom geef ik eerst aan welke gebruiksdoelen ik voor architectuur onderscheidt. In mijn ogen zijn er primair twee gebruiksdoelen voor architectuur.

Ten eerste kan architectuur gebruikt worden als hulpmiddel bij het sturen van de inrichting van het bedrijf. Ik noem dit architectuur op enterprise niveau. Een architectuur op enterprise niveau is dus een hulpmiddel voor het management voor:

- Het geven van sturing aan de inrichting die nodig is voor de realisatie van de huidige strategie en visie
- Het van tevoren bepalen van de consequenties van verandering in strategie en visie ten aanzien van de ingeslagen weg.

Daarnaast kan architectuur gebruikt worden voor het realiseren van dingen, zoals bijvoorbeeld een complex informatiesysteem. Dit noem ik architectuur op project niveau. Een architectuur op project niveau is een hulpmiddel om:

- Van te voren te bepalen hoe de oplossing er uitziet
- Van te voren de impact van de oplossing te bepalen
- Te bepalen wat de consequenties zijn van verandering in keuzes ten aanzien van de voorziene implementatie

Inrichting van het beheer

Kijkend naar de verschillende gebruiksdoelen zie ik verschillende karakteristieken die voor de inrichting van het beheer van de architectuur van belang zijn.

Kijken we allereerst naar een architectuur op enterprise niveau. Een architectuur op enterprise niveau is voortdurend in beweging (continu zijn er projecten in uitvoering). Er wordt voortdurend gekeken wat de gevolgen van veranderingen zijn en hoever de implementatie is. Dat betekent dat er continu beheer plaats moet vinden. Omdat er enerzijds een sterke relatie is met de strategie en visie, dus de top van het bedrijf en anderzijds met de implementatie, die vooral voelbaar is op de werkvloer, kan dit beheer mijns inziens het best vanuit een aparte ‘staf’-afdeling plaatsvinden.

Kijken we daarnaast naar een architectuur op project niveau, dan zien we heel andere karakteristieken. Een architectuur op project niveau wordt gemaakt als onderdeel van een ICT verander programma en is dus met name van belang tijdens het programma en blijft bewaard als documentatie die geraadpleegd kan worden bij toekomstige veranderingen in behoeften en/of implementatie. Tijdens het programma is deze architectuur voortdurend aan verandering onderhevig, maar in veel gevallen, na afloop van het project, relatief stabiel en dus ook weinig aan aanpassingen onderhevig. Daardoor is beheer tijdens het programma wel nodig, maar is het niet nodig om hier een specifiek beheer in de organisatie voor in te richten. Wel is het handig om het ergens op te slaan voor toekomstig gebruik. Mijns inziens kan het beheer tijdens het programma het best door een stafbureau van het programmamanagement ingevuld worden.

Conclusies

Ik onderscheidt dus twee soorten architectuur, te weten architectuur op enterprise niveau en architectuur op project niveau. Architectuur op enterprise niveau kan het best beheerd worden door een stafafdeling die directe relaties heeft met strategie en visie vorming. Architectuur op project niveau kan het best beheerd worden door een soort staf van het programmamanagement.